

**LABORATORUL PENTRU ANALIZA
CONFLICTULUI TRANSNISTREAN**

**CRONOLOGIA
PROCESULUI DE
REGLEMENTARE
A CONFLICTULUI
TRANSNISTREAN**

DECEMBRIE 2022

Procesul de reglementare a conflictului transnistrean derulat în luna decembrie 2022 s-a remarcat prin continuarea negocierilor părților cu partenerii internaționali și menținerea dialogului între Chișinău și Tiraspol în cadrul mecanismelor procesului de negociere existente. De asemenea, în decursul lunii a avut loc întrevederea de lucru a reprezentanților politici în procesul de negocieri pentru reglementarea transnistreană din partea Chișinăului și Tiraspolului. În continuare, pe parcursul lunii decembrie 2022, o problemă centrală în relația dintre părți a fost criză energetică și evoluțiile militare din Ucraina.

Pe parcursul lunii, Biroul politici de reintegrare a menținut dialogul privind dosarul transnistrean cu partenerii internaționali. Viceprim-ministru pentru reintegrare al R. Moldova, Oleg Serebrian a avut o serie de reuniuni de lucru cu oficiali din Ucraina, Georgia și UE. În cadrul întrunirii cu Irina Vereșciuk, Viceprim-ministru, ministru pentru reintegrarea teritoriilor temporar ocupate ale Ucrainei, cei doi vicepremierii au efectuat un schimb de opinii privind situația militară și geopolitică din Ucraina și Republica Moldova. La reuniune cu Ministra pentru reconciliere și egalitate civică din Georgia, Tea Akhvlediani, interlocutorii au abordat aspecte ale reglementării pașnice și politice a conflictelor de pe teritoriile Republicii Moldova și Georgiei. De asemenea, Viceprim-ministrul R. Moldova, Oleg Serebrian a avut o întrevedere cu delegația Ministerului Forțelor Armate al Republicii Franceze, aflată într-o vizită de documentare în Republica Moldova. În cadrul discuțiilor, oficialii au abordat subiecte legate de situația de securitate din regiune, evoluțiile înregistrate în procesul de reglementare transnistreană și criza energetică.

În decursul lunii decembrie, șeful Biroului politici de reintegrare, Alin Gvidiani a avut o întrunire cu șefa Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, Bea Ferenci.

Partea transnistreană în decursul lunii decembrie 2022 a menținut dialogul cu Chișinău, Federația Rusă, SUA și ONU. La începutul lunii, liderul de la Tiraspol, Vadim Krasnoselsky a avut o reuniune de lucru cu Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova. Liderul de la Tiraspol a subliniat importanța unor astfel de întâlniri și a remarcat că agenda este plină de subiecte de actualitate atât ale relațiilor bilaterale, cât și în direcția procesului de negociere în cadrul formatului „5+2”. Scopul fundamental al negocierilor, Vadim Krasnoselsky, la numit menținerea păcii și securității în regiune. Adjunctul negociatorului șef al regiunii transnistrene, Aleksandr Stetsyuk, pe parcursul lunii a avut o reuniune de lucru cu consilierul Biroului ONU pentru drepturile omului, Bea Ferenci și o reuniune de lucru cu consilierul pentru afaceri politice al Ambasadei SUA în Republica Moldova, Mark Motyleski. În cadrul întrevederii, părțile au discutat despre situația actuală din procesul de negociere a conflictului transnistrean.

Pe parcursul lunii decembrie 2022, au continuat negocierile părților pe problematica energetică. În acest context, Energocom a semnat contractul de livrare a energiei electrice cu MGRES (Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan) pentru luna decembrie 2022. În același timp, șeful la Moldovagaz, Vadim Ceban a remarcat că întreprinderea la conducerea căreia se află nu furnizează gaz gratuit regiunii transnistrene, iar toate datoriile Tiraspoltransgaz sunt fixate.

În contextul evoluțiilor militare din Ucraina, Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a venit cu precizări referitor la declarațiile directorului instituției, Alexandru Musteața privind planurile Federației Ruse de a invada Republica Moldova, menționând că obiectivul Rusiei de a crea un coridor terestru până în regiunea transnistreană este unul valabil.

În cadrul grupurilor de lucru (experți), în luna decembrie 2022, nu au avut loc reuniuni. Comisia Unificată de Control s-a reunit în decursul lunii decembrie de patru ori. În formatul de negociere „1+1” a avut o reuniune de lucru a reprezentanților politici din partea Chișinăului și Tiraspolului. În formatul „5+2” nu au avut loc întruniri.

Cronologic, dinamica procesului de reglementare a conflictului transnistrean pentru perioada lunii decembrie 2022 arată astfel:

01.12.2022 – A avut loc întrevederea de lucru a șefului Biroului politici de reintegrare, Alin Gvidiani cu șefa Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, Bea Ferenci.¹

01.12.2022 – La Bender/Tighina a avut loc ședința CUC.²

02.12.2022 – A avut loc întrevederea de lucru a reprezentanților politici în procesul de negocieri pentru reglementarea transnistreană din partea Chișinăului, Oleg Serebrian, și a Tiraspolului, Vitalii Ignatiev, în prezența delegaților participanților din cadrul formatului de negocieri „5+2”. Subiectul central al reuniunii a constituit criza energetică și cele mai stringente probleme înfruntate de către locuitorii de pe ambele maluri ale Nistrului.^{3, 4}

03.12.2022 – Energocom a semnat contractul de livrare a energiei electrice cu MGRES pentru luna decembrie 2022.⁵

06.12.2022 – Liderul partidului comunist transnistrean, Oleg Horjan, a fost eliberat după 4,5 ani de închisoare. Politicianul de opoziție față de conducerea regiunii transnistrene a fost condamnat în noiembrie 2018 „pentru aplicarea violenței și insultarea reprezentanților puterii”.⁶

07.12.2022 – A avut loc o întrevedere de lucru a Viceprim-ministrului pentru reintegrare, a R. Moldova, Oleg Serebrian, cu Irina Vereșciuk, Viceprim-ministru, ministru pentru reintegrarea teritoriilor temporar ocupate ale Ucrainei. În cadrul discuției, cei doi vicepremierii au efectuat un schimb de opinii despre situația militară și geopolitică din Ucraina și Republica Moldova.⁷

08.12.2022 – La Bender/Tighina a avut loc reuniunea CUC.⁸

08.12.2022 – Liderul de la Tiraspol, Vadim Krasnoselsky a avut o reuniune cu Ambasadorul Federației Ruse în Republica Moldova, Oleg Vasnețov. Liderul de la Tiraspol a subliniat importanța unor astfel de întâlniri și a remarcat că agenda este plină de subiecte de actualitate atât ale relațiilor bilaterale, cât și în direcția procesului de negociere în cadrul formatului „5+2”. Scopul fundamental al negocierilor, Vadim Krasnoselsky a numit menținerea păcii și securității în regiune.⁹

¹ Guvernul R. Moldova, *Propuneri de acțiuni relevante pentru promovarea drepturilor omului în regiunea transnistreană au fost discutate la întrevederea cu șefa Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului din Republica Moldova*, 01.12.2022, <https://gov.md/ro/content/propuneri-de-actiuni-relevante-pentru-promovarea-drepturilor-omului-regiunea-transnistreana> (29.12.2022)

² Guvernul R. Moldova, *Problemele și provocările din perimetrul Zonei de Securitate examinate de Comisia Unificată de Control*, 01.12.2022, <https://gov.md/ro/content/problemele-si-provocările-din-perimetrul-zonei-de-securitate-examinate-de-comisia-unificata> (29.12.2022)

³ Guvernul R. Moldova, *Criza energetică și libera circulație au fost temele principale de discuții dintre reprezentanții politici de la Chișinău și Tiraspol*, 02.12.2022, <https://gov.md/ro/content/criza-energetica-si-libera-circulatie-au-fost-temele-principale-de-discutii-dintre> (29.12.2022)

⁴ Ministerstvo Inostrannykh Del PMR, *Kishineve sostoyalas' vstrecha politpredstaviteley*, 02.12.2022, <https://mid.gospmr.org/ru/node/9273> (29.12.2022)

⁵ Radio Chișinău, *Energocom a semnat contractul de livrare a energiei electrice cu Centrala de la Cuciurgan pentru luna decembrie. Andrei Spînu: Urmează să se decidă reducerea tarifului la energia electrică*, 03.12.2022, <https://radiochisinau.md/energocom-a-semnat-contractul-de-livrare-a-energiei-electrice-cu-centrala-de-la-cuciurgan-pentru-luna-decembrie-andrei-spinu-urmeaza-sa-se-decida-reducerea-tarifului-la-energia-electrica---172129.html> (29.12.2022)

⁶ Infotag, *LIDERUL COMUNIST TRANSNISTREAN, OLEG HORJAN, A FOST ELIBERAT DUPĂ 4,5 ANI DE ÎNCHISOARE*, 06.12.2022, <http://www.infotag.md/rebellion-ro/303443/> (29.12.2022)

⁷ Moldpres, *Vicepremierul Oleg Serebrian a avut o întrevedere cu Irina Vereșciuk, ministru pentru reintegrarea teritoriilor temporar ocupate ale Ucrainei*, 07.12.2022, <https://www.moldpres.md/news/2022/12/07/22009380> (29.12.2022)

⁸ Guvernul R. Moldova, *Delegația Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control și-a reafirmat poziția privind eliminarea posturilor ilegale din Zona de Securitate*, 08.12.2022, <https://gov.md/ro/content/delegatia-republicii-moldova-comisia-unificata-de-control-si-reafirmat-pozitia-privind> (29.12.2022)

⁹ Ministerstvo Inostrannykh Del PMR, *Sostoyalas' vstrecha Prezidenta PMR s rossiyskim poslom*, 08.12.2022, <https://mid.gospmr.org/ru/node/9284> (29.12.2022)

09.12.2022 – Adjunctul negociatorului șef al regiunii transnistrene, Aleksandr Stetsyuk a avut o reuniune de lucru cu consilierul Biroului ONU pentru drepturile omului, Bea Ferenci.¹⁰

11.12.2022 – Șeful la Moldovagaz, Vadim Ceban a remarcat că întreprinderea la conducerea căreia se află nu furnizează gaz gratuit regiunii transnistrene, iar toate datoriile Tiraspoltransgaz sunt fixate.¹¹

12.12.2022 – Șeful Biroului politici de reintegrare, Alin Gvidiani a avut o reuniune de lucru cu șefa Departamentului de Executare a Hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) din cadrul Consiliului European, Clare Ovey. Oficialii au purtat o serie de discuții cu privire la situația drepturilor omului din regiunea transnistreană, provocările curente în domeniu, barierele întâmpinate în proces de către apărătorii drepturilor omului și reprezentanții autorităților publice ale Republicii Moldova.¹²

12.12.2022 – A avut loc un dialog în regim online dintre Viceprim-ministrul pentru reintegrare al R. Moldova, Oleg Serebrian și Ministra pentru reconciliere și egalitate civică din Georgia, Tea Akhvlediani. Interlocutorii au abordat aspecte ale reglementării pașnice și politice a conflictelor de pe teritoriile Republicii Moldova și Georgiei.^{13, 14}

12.12.2022 – Adjunctul negociatorului șef al regiunii transnistrene, Aleksandr Stetsyuk a avut o ședință de lucru cu consilierul pentru afaceri politice al Ambasadei SUA în Republica Moldova, Mark Motyleski.¹⁵

15.12.2022 – La Bender/Tighina a avut loc ședința CUC.¹⁶

15.12.2022 – Președintele R. Moldova, Maia Sandu a remarcat că Chișinăul examinează doar o soluție pașnică de reglementare a conflictului transnistrean.¹⁷

19.12.2022 – Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a venit cu precizări referitor la declarațiile directorului instituției, Alexandru Musteața privind planurile Federației Ruse de a invada Republica Moldova, menționând că obiectivul Rusiei de a crea un coridor terestru până în regiunea transnistreană este unul valabil.¹⁸

20.12.2022 – Biroul politici de reintegrare a remarcat că situația drepturilor omului în regiunea transnistreană prezintă în continuare prioritatea-cheie a autorităților constituționale, fiind depuse eforturi constante pentru a readuce Tiraspolul la masa de dialog și a reitera necesitatea

¹⁰ Ministerstvo Inostrannykh Del PMR, *V MID sostoyalas' vstrecha s delegatsiyey OON*, 09.12.2022, <https://mid.gospmr.org/ru/node/9289> (29.12.2022)

¹¹ Noi, „Nu furnizăm gaz gratuit nimănui”. Șeful Moldovagaz, precizări despre datoriile Tiraspolului, 11.12.2022, <https://noi.md/md/economie/nu-furnizam-gaz-gratuit-nimanui-seful-moldovagaz-precizari-despre-datoriile-tiraspolului> (29.12.2022)

¹² Guvernul R. Moldova, *Măsuri comune de intervenție pentru îmbunătățirea situației drepturilor omului în regiunea transnistreană au fost evocate la întvederea cu șefa Departamentului de Executare a Hotărârilor CEDO din cadrul Consiliului European*, 12.12.2022, <https://gov.md/ro/content/masuri-comune-de-interventie-pentru-imbunatatirea-situatiei-drepturilor-omului-regiunea> (29.12.2022)

¹³ Guvernul R. Moldova, *Modalități de cooperare pe aspecte de interes comun au fost discutate cu Ministra de stat pentru reconciliere și egalitate civică a Georgiei Tea Akhvlediani*, 13.12.2022, <https://gov.md/ro/content/modalitati-de-cooperare-pe-aspecte-de-interes-comun-au-fost-discutate-cu-ministra-de-stat> (29.12.2022)

¹⁴ შერეგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატი, თეა ახვლედიანმა გაცნობითი შეხვედრა გამართა მოლდოვის ვიცე-პრემიერთან რეინტეგრაციის საკითხებში ოლეგ სერებრიანთან, 14.12.2022, <https://smr.gov.ge/ge/news/read/2293/tea-axvledianma-gacnobiti-shexvedra-gamarta-moldovis-vice-premiertan-reintegraciis-sakitxebshi-oleg-serebriantan> (29.12.2022)

¹⁵ Ministerstvo Inostrannykh Del PMR, *V MID proshla vstrecha s sovetnikom po politicheskim delam Posol'stva SSHA*, 12.12.2022, <https://mid.gospmr.org/ru/node/9291> (29.12.2022)

¹⁶ Moldpres, *La Bender s-a desfășurat ședința săptămânală a Comisiei Unificate de Control*, 17.12.2022, <https://www.moldpres.md/news/2022/02/17/22001194> (29.12.2022)

¹⁷ Zona de Securitate, *Maia Sandu: Se lucrează la un plan de reintegrare a regiunii transnistrene*, 15.12.2022, <https://zonadesecuritate.md/maia-sandu-se-lucreaza-la-un-plan-de-reintegrare-a-regiunii-transnistrene/> (29.12.2022)

¹⁸ Radio Chișinău, *SIS vine cu precizări referitor la declarațiile lui Alexandru Musteața privind planul Rusiei de a invada R. Moldova*, 19.12.2022, <https://radiochisinau.md/sis-vine-cu-precizari-referitor-la-declaratiile-lui-alexandru-musteaata-privind-planul-rusiei-de-a-invada-r-moldova---173004.html> (29.12.2022)

reactivării interacțiunii productive în cadrul platformei grupurilor de lucru (experți) pentru drepturile omului.¹⁹

22.12.2022 – Viceprim-ministrul R. Moldova, Oleg Serebrian a avut o întrevedere cu delegația Ministerului Forțelor Armate al Republicii Franceze, aflată într-o vizită de documentare în Republica Moldova. În cadrul discuțiilor, oficialii au abordat subiecte legate de situația de securitate din regiune, evoluțiile înregistrate în procesul de reglementare transnistreană și criza energetică.²⁰

22.12.2022 – La Bender/Tighina a avut loc reuniunea CUC.²¹

29.12.2022 – În rezultatul sesizărilor continue ale Chișinăului, prin canalul de dialog al reprezentanților politici în procesul de negocieri privind reglementarea transnistreană, Tiraspolul a informat despre prelungirea până la data de 1 aprilie 2023 a accesului fermierilor din raionul Dubăsari la terenurile agricole, amplasate după traseul Tiraspol-Camenca.²²

Realizat de Mihai Melintei

¹⁹ Guvernul R. Moldova, *Problema respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană rămâne în vizorul Biroului politici de reintegrare*, 20.12.2022, <https://gov.md/ro/content/problema-respectarii-drepturilor-omului-regiunea-transnistreana-ramane-vizorul-biroului> (29.12.2022)

²⁰ Guvernul R. Moldova, *Situația de securitate regională și reintegrarea țării, discutate la întrevederea Vicepremierului pentru reintegrare cu oficiali ai Ministerului Forțelor Armate al Franței*, 22.12.2022, <https://gov.md/ro/content/situatia-de-securitate-regionala-si-reintegrarea-tarii-discutate-la-intrevederea> (29.12.2022)

²¹ LACT, *Revista Presei*, 22.12.2022, <https://lact.ro/revista-presei/?pagina=2> (29.12.2022)

²² Guvernul R. Moldova, *Accesul la terenurile agricole din raionul Dubăsari, situate după traseul Tiraspol-Camenca a fost prelungit până la data de 1 aprilie 2023*, 29.12.2022, <https://gov.md/ro/content/accesul-la-terenurile-agricole-din-raionul-dubasari-situate-dupa-traseul-tiraspol-camenca> (29.12.2022)